

REQUIEM

MOZART

LUTHERSE BACH ACADEMIE

Projectkoor, solisten & barokorkest o.l.v. Tymen Jan Bronda

Griet de Geyter (sopraan) | Eske Tibben (alt) | Twan van der Wolde (tenor) | Drew Santini (bas)

.....

SMILDE	ZA	29 apr 2023	Koepelkerk
APPINGEDAM	ZO	30 apr 2023	Nicolaikerk
GRONINGEN	DO	4 mei 2023	Akerk

Dit lustrumprogramma is mede mogelijk gemaakt door:

 kunstraad groningen

LDF Luthers Diaconessenhuis fonds

GEMEENTE
MIDDEN-DRENTHE

 Fonds Eemsmond

 GRAVIN VAN BYLANDT
STICHTING

Gemeente
Groningen

 Koepelkerk-Smilde

STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN

**NICOLAÏKERK
APPINGEDAM**

34 **BERINGER
HAZEWINKEL**

Akerk

Lustrumprogramma

Werken van Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

1. Venite populi, KV 260/248a
2. Uit de Vesperae solennes de confessore:
Laudate Dominum, KV 339 (sopraan & koor)
3. Ouverture, KV 399 (orgel) *
4. Requiem in d, KV 626

* alleen in de Akerk

Voorwoord

Beste concertganger,

Allereerst een hartelijk welkom bij dit derde lustrumconcert van de Lutherse Bach Academie. U leest het goed, dit jaar vieren we het 15-jarig bestaan van het Luthers Bach Ensemble en de Lutherse Bach Academie.

In 2006 heeft artistiek leider Tymen Jan Bronda het Luthers Bach Ensemble opgericht. De snelle rekenaar onder u zal gelijk kunnen opmerken dat dit inmiddels 17 jaar geleden is, maar zich ook gelijk realiseren dat we nu pas in de gelegenheid zijn om dit lustrumjaar te vieren.

Het Luthers Bach Ensemble is opgericht vanuit de wens om meer Bachcantates uit te voeren in oude uitvoeringspraktijk. In de afgelopen jaren heeft dit ensemble een vaste kern van uitzonderlijke instrumentalisten weten aan te trekken en het publiek betrokken bij de emotionele rijkdom en intense dramatiek van barokmuziek. Grote dank daarvoor aan de initiator en stuwende kracht, Tymen Jan Bronda. Zijn initiatieven, doortastendheid, vasthoudendheid en professionele kwaliteit hebben ertoe geleid dat er op niveau wordt gemusiceerd.

Daarnaast is een grote dank op zijn plaats aan bestuur en de vele vrijwilligers, want wat is en wordt er veel werk door hen verzet. Chapeau!!

Dat de Lutherse Bach Academie niet alleen Bachcantates uitvoert van Johann Sebastian Bach, maar ook cantates van o.a. zijn zoon Carl Philipp Emanuel Bach of prachtige muziek van Wolfgang Amadeus Mozart bewijst dit lustrumconcert.

Mozart staat centraal in deze concertreeks met als hoogtepunt zijn Requiem, waarin we een reis maken met een bestemming die we niet kennen: de dood.

Dit Requiem in d klein is de laatste, onvoltooid gebleven, compositie van zijn hand. Hij schreef dit voor een anonieme opdrachtgever, maar door Mozarts voortijdig overlijden bleef het Requiem onvoltooid achter. Zijn weduwe Constanze heeft Mozarts leerling, Frans Xaver Süßmayr, gevraagd het Requiem af te maken. Zo werd het een Requiem voor Mozart zelf.

Een muzikaal genot gewenst bij dit lustrumconcert, waarin de Lutherse Bach Academie naast het Requiem ook het Venite Populi en het Laudate Dominum van Wolfgang Amadeus ten gehore gaat brengen.

Annie-Evie Beukema

Choirmanager LBA

Toelichting Requiem, KV 626 1791

In de negentiende eeuw werd het gebruikelijk om scènes uit het leven van grote kunstenaars uit het verleden uit te beelden. Meestal werden ze afgebeeld terwijl ze aan het werk zijn, maar sterfbedscènes waren ook zeer in trek, omdat dan allerlei hooggeplaatsten hun opwachting konden maken om de roem van de bijna-overledene te onderstrepen. Kardinalen schuiven aan bij het sterfbed van Rafael en Leonardo da Vinci blaast de laatste adem uit in de armen van de koning van Frankrijk. Een combinatie van kunstenaar-aan-het-werk en kunstenaar-op-zijn-sterfbed vormen de schilderijen die Mozart tonen die op zijn sterfbed het Requiem schrijft. Deze scène is in de negentiende eeuw ettelijke malen verbeeld en ook de filmscène in *Amadeus* (1984), waar Salieri aan het voeteneind van Mozart de noten opschrijft, past in deze iconografische traditie.

In de romantiek zijn het oeuvre van Mozart, diens korte leven (1756-1791) en het onvoltooide Requiem dusdanig met elkaar verknoopt geraakt dat het lijkt alsof dit Requiem de samenvatting en bekroning van al zijn werk is en de onvoltooide staat daarvan een symbool is van een leven dat in de bloei werd geknakt. Maar Mozart heeft toen hij in de zomer van 1791 de opdracht aannam om het Requiem te schrijven niet geweten dat uitgerekend dit zijn laatste compositie zou zijn.

Het ging Mozart in de jaren voor zijn plotselinge overlijden zeer voor de wind. In december 1787 had hij een vaste aanstelling als kapelmeester aan het hof van de Oostenrijkse keizer gekregen die weliswaar niet royaal werd betaald (800 gulden per jaar), maar hij hoefde daarvoor niet meer te doen dan dansen te componeren en te dirigeren bij de hofbals tussen Driekoningen en Aswoensdag. Alle neveninkomsten mocht hij houden. Toch is 800 gulden niet weinig. Voor 250 gulden per jaar huurde Mozart in 1788 een appartement in Alsergrund, een voorstad van Wenen, van bijna 200 vierkante meter met zeven kamers en een grote tuin.

In mei 1791 werd Mozart zonder salaris aangesteld als assistent van de ziekelijke kapelmeester van de Stephansdom, als prelude op een te verwachten vaste aanstelling (fl. 2000). Zijn laatste opera, *Die Zauberflöte*, was op 30 september 1791 in première gegaan en was van meet af aan een kassucces, eerst in Wenen en later in heel Europa. Mozart behoorde tot de bestbetaalde musici van zijn tijd. Was hij niet zo jong gestorven, dan was hij net zo vermogend als Handel of Haydn geworden, zo niet rijker.

Mozarts roem was gebaseerd op een carrière die onvergelijkbaar is met welke andere componist uit zijn tijd: wonderkind, klaviervirtuoos, dirigent en componist in alle muzikale genres. In de laatste jaren van zijn leven – die musicoloog Christoph Wolff de ‘imperiale fase’ noemt vanwege zijn aanstelling aan het keizerlijke hof - is er sprake van een wending in zijn oeuvre. Componeren en dirigeren worden belangrijker dan klavieroptredens. Zijn aandacht is gericht op de grote meesters van het recente verleden: Handel en Bach.

Mozart rond 1782, schilderij van Joseph Lange

Mozart bewoog zich in Wenen in de kringen van adellijke muzikliefhebbers, die een grote belangstelling voor Bach en Handel hadden. Baron van Swieten, mecenas van Mozart, had een uitgebreide manuscripten-verzameling met muziek van Bach. Mozart schreef in 1782 aan zijn vader vanuit Wenen: ‘iedere zondag ga ik om twaalf uur naar Baron van Swieten en we spelen niets anders dan Handel en Bach.’ Ook organiseerde Van Swieten huisconcerten, waarbij Mozart oratoria van Handel dirigeerde. In 1788 maakte Mozart een reis naar Praag, Dresden, Berlijn en Leipzig. In Leipzig gaf hij een concert met eigen werk, maar sprak ook met mensen die Bach hadden gekend en speelde een uur op het orgel in de Thomaskirche. In het Requiem is de invloed van Handel te horen, denk aan diens *Funeral Anthem for Queen Caroline*. Toch kun je niet spreken van een rechtstreekse overname van elementen uit het werk van Bach en Handel. Mozart kopieerde hun muziek niet, maar integreerde die in zijn eigen muziek.

Mozart had sinds 1783 geen kerkmuziek geschreven. Daarvoor wel, maar nooit een Requiem. Mozarts echtgenote Constanze vertelde later dat Mozart 'haar op de hoogte stelde van het opmerkelijke verzoek om een Requiem te schrijven en dat hij tegelijkertijd zijn verlangen uitte om dit genre weer ter hand te nemen, temeer daar de verheven pathetische stijl van de kerkmuziek paste bij zijn genie'. Een pathetische stijl, wat zou hij daarmee bedoeld hebben? In de late achttiende eeuw staat pathetiek voor intense, verheven en sombere emoties. De literatuur, de muziek en beeldende kunsten maakten zich gereed voor de overgang naar een nieuw tijdperk, de romantiek, waar vrijheid van regels en nadruk op emotie voorop staan.

De literator E.T.A. Hoffmann schreef in 1814 het volgende in een essay over 'Oude en nieuwe kerkmuziek': 'In de laatste helft van de achttiende eeuw drong een weke en misselijkmakende zoetheit in de muziek door die gelijk opging met de verlichterij die iedere diepere religieuze betekenis uitroede en alle ernst en waardigheid uit de kerkmuziek wist te verbannen. Ik durf gerust te stellen dat zelfs componisten van het niveau van de onsterfelijke Joseph Haydn en de geweldige Mozart werden aangestoken door deze lichtzinnige wereldse pronkzucht. Mozarts missen, die hij in opdracht componeerde volgens de regels van de toenmalige smaak, zijn zowat zijn zwakste werken. Toch heeft hij in één religieus werk zijn innerlijk laten spreken. En wie wordt niet gegrepen door de vurige vroomheid en de heiligste emoties die daaruit opstijgen? Zijn Requiem is beslist het allerbeste en meest verhevene wat er vandaag de dag in de kerk te horen is.'

Mozart ontwikkelde een vorm van kerkmuziek die op de basis van het werk van Handel en Bach naar een nieuwe strenge, 'klassieke' vorm zocht die wars was van overbodigheden. Het Requiem is opgezet als een strijkkwartet, zo blijkt uit Mozarts compositieschetsen, waarbij de vierstemmige zangpartij centraal staat en geen enkele stem de overhand heeft. De instrumentele begeleiding is ondergeschikt aan de zang. Het idee van de vierstemmige koorzetting als kern van het stuk is ook te vinden in het Ave Verum Corpus dat Mozart in 1791 schreef voor koor, strijkers en orgel. Deze op de zangpartijen gefocuste kerkmuziek wijkt af van de kerkmuziek die hij in Salzburg schreef, met virtuele vocale solo's en weelderig bezette instrumentatie. De delen van het Requiem zijn onderling hecht verbonden door het regelmatig terugkeren van 'Dona eis Requiem' en de fuga tussen de verschillende delen.

In feite formuleerde Mozart in 1791 nieuwe formats voor zowel de opera als de kerkmuziek, waarbij Mozart in het geval van Die Zauberflöte met zijn experimenten veel verder kon gaan dan met het Requiem. Die Zauberflöte was geschreven voor een populair muziektheater in een voorstad van Wenen en Mozart nam die kans waar om voor een muzikaal naïef publiek alle wetten van het toenmalige muziektheater aan zijn laars te lappen. Met het Requiem kon hij dat natuurlijk niet doen, de kerkelijke conventies lieten dat niet toe. Met het oog op zijn activiteiten als kapelmeester in de Dom schreef Mozart een Requiem dat zo perfect is dat het overal en altijd past, het is niet geschreven voor één persoon of één historisch moment. Ook door de relatief korte lengte (een uur) kan het onder verschillende omstandigheden worden uitgevoerd.

De opdracht voor het Requiem kwam van graaf Von Walsegg, die Mozart in juli 1791 via een tussenpersoon contracteerde. De graaf was van plan om het werk onder eigen naam uit te geven en jaarlijks uit te voeren ter ere van zijn in het voorjaar van 1791 overleden echtgenote. Omdat Von Walsegg ver van Wenen op het platteland woonde, wist hij niet dat Mozart de compositie bij zijn overlijden op 5 december 1791 niet helemaal af had en dat anderen – vooral zijn leerling Franz Xavier Süssmeier - het manuscript hadden voltooid. Gedeeltes die wel gereed waren, de Introïtus en het Kyrie, werden op 10 december uitgevoerd bij de herdenkingsdienst in de Sankt Michaeliskirche, de parochiekerk van het hof en het thuis van de Tonkünstler-Sozietät, de vereniging van hofmuzikanten.

Bij de uitvoering door de Lutherse Bach Academie wordt gespeeld op authentieke muziekinstrumenten in de oorspronkelijke klassieke toonhoogte (430 Hz). In de Akerk zal het grote Schnitgerorgel worden ingezet, wat extra glans en grandeur zal verlenen aan de uitvoering. Dat orgel staat wel hoger afgesteld (een toon hoger), maar de muziek wordt door de organist getransponeerd naar de lage toonzetting van het orkest.

In het Requiem zijn twee bassethoorns te horen. De bassethoorn is een soort klarinet en werd omstreeks 1770 uitgevonden. De bassethoorn bestaat uit een buis die zo lang is dat die moet worden omgebogen. Ten tijde van Mozart was klarinettist Anton Stadler, voor wie Mozart veel muziek componeerde, de enige in Wenen die een bassethoorn bezat. Mozart was verzet op het geluid van de bassethoorn en schreef dit instrument ook voor in enkele opera's en in kamermuziek.

Marlite Halbertsma

Literatuur:

Alan Davison (2011). Painting for a Requiem: Mihály Munkácsy's The Last moments of Mozart (1885).

In: Early Music Vol. XXXIX 2011 (1) pp. 79-93

Robert W. Gutman (1999). Mozart. A Cultural Biography. New York, San Diego en Londen: Harcourt Brace & Company

Christoph Wolff (2012). Mozart at the Gateway to his Fortune. Serving the Emperor, 1788-1791. New York en Londen: Norton & Company

Constanze, schilderij van Joseph Lange

Teksten & vertalingen

Venite populi, KV 260/248a (dubbelkorig)

Venite, populi, venite
de longe venite,
et admiramini gentes.
Venite, populi, venite,
an alia natio tam grandis,
quae habet Deos appropinquantes sibi,
sicut Deus noster adest nobis,
cujus in ara veram praesentiam
contemplamur jugiter per fidem vivam,
an alia natio tam grandis?
O sors cunctis beatior,
O sors sola fidelium,
quibus panis fractio
et calicis communio
est in auxilium.
Eja ergo epulemur
in azymis veritatis
et sinceritatis,
eja ergo epulemur
et inebriemur vino
laetitiae sempiternae;
an alia natio tam grandis?
Venite, populi, venite.

Kom, o volkeren, kom;
kom van verre
en verwonder u, naties.
Kom, o volkeren, kom;
is er een ander volk zo groot
dat het zijn goden zo nabij is
als onze God nabij ons is,
wiens ware aanwezigheid op zijn altaar
wij voortdurend beschouwen door levend geloof:
is er een ander volk zo groot?
O lot gezegender dan alle andere,
o lot alleen van de gelovigen
voor wie het breken van brood
en het delen van de beker
een hulp is .
Laten we ons daarom tegoed doen
aan het ongezuurde brood van waarheid
en oprechtheid,
Laten we ons daarom tegoed doen
en dronken worden van de wijn
van de eeuwige vreugde;
is er een ander volk zo groot?
Kom, o volkeren, kom.

Laudate Dominum uit Vesperae solennes de confessore, KV 339

Laudate Dominum omnes gentes,
laudate eum omnes populi.
Quoniam confirmata est super nos
misericordia ejus,
et veritas, veritas Domini manet,
manet in aeternum.
Gloria Patri et Filio
et spiritui sancto,
sicut erat in principio et nunc et semper
et in saecula saeculorum.
Amen.

Loof de Heer, alle naties,
prijz hem, alle volkeren.
Omdat Hij bij ons
zijn goedheid heeft getoond,
en de waarheid, de waarheid van de Heer blijft,
blijft tot in eeuwigheid.
Eer aan de Vader en aan de Zoon
en aan de Heilige Geest.
Zoals het was in het begin en nu en altijd
en in de eeuwen der eeuwen.
Amen.

Vertaling V.M. Schmidt

Requiem in d, KV 626

I. **Introitus:** Requiem aeternam (koor en sopraansolo, D groot)

II. **Kyrie** (koor, d klein)

III. **Sequenz:**

1. Dies irae (koor, D groot)
2. Tuba mirum (solistenkwartet, B groot)
3. Rex tremendae (koor, g klein/D groot)
4. Recordare (solistenkwartet, F groot)
5. Confutatis (koor, a klein/D groot)
6. Lacrimosa (koor, d klein)

IV. **Offertorium:**

1. Domine Jesu (koor en solistenkwartet, G groot)
2. Hostias (koor, Es groot/g klein)

V. **Sanctus** (koor, D groot)

VI. **Benedictus** (koor en solistenkwartet, B groot)

VII. **Agnus Dei** (koor, d klein/b klein)

VIII. **Communio:** Lux aeterna (koor en sopraansolo, B groot/d klein)

I. **Introitus**

Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus, Deus, in Sion,
et tibi reddetur votum in Jerusalem.
Exaudi orationem meam,
ad te omnis caro veniet.

II. **Kyrie**

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison

III. **Sequenz**

Dies irae, dies illa
Solvat saeculum in favilla,
Teste David cum Sybilla.
Quantus tremor est futurus.
Quando Judex est venturus,
Cuncta stricte discussurus.
Tuba mirum spargens sonum,
Per sepulcra regionum
Coget omnes ante thronum.
Mors stupebit et natura,
Cum resurget creatura,
Judicanti responsura.
Liber scriptus proferetur,
In quo totum continetur
Unde mundus iudicetur
Judex ergo cum sedebit,
Quidquid latet apparebit,
Nil inultum remanebit.

I. **Introitus**

Eeuwige rust, geef hun die, Heer.
Moge eeuwig licht over hen schijnen.
U komt in Sion lofzang toe, God,
in Jeruzalem worde gelofte u ingelost.
Verhoor toch mijn smeekgebed.
Elk schepsel zal komen tot u.

II. **Kyrie**

Heer, erbarm u!
Christus, ontferm u!
Heer, ontferm u!

III. **Sequentia**

Dag des toorns, hij zal genaken,
's werelds pracht tot as doen blaken,
naar Sybille en David spraken!
Welk een siddering en beven,
als de Rechter streng ons leven
op zijn weegschaal houdt geveven!
Gods bazuin, die wond're bode,
Schallend door het rijk der doden,
zal dan zal elk ter vierschaar noden.
Dood en schepping voelt afgrijzen,
als het schepsel zal herrijzen
voor Hem die gaat vonnis wijzen!
Alsdan wordt het boek geveven,
waarin alles staat beschreven,
's werelds vonnis wordt gewezen.
Als de Rechter, daar gezeten,
al 't verulde weer doet weten,
blijft niets strafloos of vergeten.

Quid sum, miser, tunc dicturus!
Quem patronum rogaturus,
Cum vix iustus sit securus.
Rex tremendæ maiestatis,
Qui salvandos salvas gratis,
Salva me, fons pietatis!
Recordare, Jesu pie,
Quod sum causa tuæ viæ,
Ne me perdas illa die.
Quærens me, sedisti lassus.
Redemisti crucem passus.
Tantus labor non sit cassus!
Juste Judex ultionis,
Donum fac remissionis
Ante diem rationis.
Ingemisco tanquam reus,
Culpa rubet vultus meus,
Supplicanti parce, Deus.
Qui Mariam absolvisti,
et latronem exaudisti,
Mihi quoque spem dedisti.
Preces meæ non sunt dignæ,
Sed tu bonus fac benigne,
Ne perenni cremer igne.
Inter ovum locum præsta,
Et ab hædis me sequestra,
Statuens in parte dextra.
Confutatis maledictis,
Flammis acribus addictis,
Voca me cum benedictis.
Oro supplex et acclinis,
Cor contritum quasi cinis,
Gere curam mei finis.
Lacrimosa dies illa,
Qua resurget ex favilla
Judicandus homo reus.
Huic ergo parce, Deus!
Pie Jesu, Domine,
Dona eis Requiem.
Amen.

IV. Offertorium

Domine Jesu Christe, rex gloriæ!
Libera animas omnium fidelium
defunctorum de poenis inferni
et de profundo lacu.
Libera eas de ore leonis.
Ne absorbeat eas Tartarus,
ne cadant in obscurum.
Sed signifer sanctus Michael
repræsentet eas in lucem sanctam,
quam olim Abraham promisisti
et semini eius.

Ach, welk pleiten zal ik pogen,
welke schutsheer dan beogen,
als zelfs Job zit neergebogen?
Koning, wiens grandeur doet beven,
zult uw volk genade geven;
red mij, Vorst van medeleven!
O, gedenk vol welbehagen:
g' hebt om mij uw leed gedragen;
houd mij vast dan te dien dage.
Uitgeput door mij te werven
koost g' aan 't kruis voor mij te sterven;
laat uw werk zijn vrucht niet derven.
Rechter, steeds gerecht bevonden,
schenk mij kwijting van mijn zonden
voor die bange oordeelsstonde.
'k Smeek, als jongste van twee zonen,
zuchtend, schuldig, rood van konen,
mij genade te betonen.
Die Maria hebt vergeven
en de schurk gehoor gegeven,
deedt ook in mij hoop herleven.
Mijn gebed is van geen waarde;
maar, Ontfermer, die ons spaarde,
red mij van de hellehaarden!
Wil mij tot uw schapen leiden,
houd van bokken mij gescheiden,
rechts van u mijn plaats bereidend.
Wijst gij de vermaledijden
hellevuur en eeuwig lijden,
noem mij dan gebenedijde!
Smekend bid ik, diep gebogen,
't hart verbrijzeld voor uw ogen:
met mijn eind' heb mededogen!
Tranenvol zal die dag wezen,
als de mens, uit stof herrezen,
't oordeel hoort, met schuld beladen.
Toon hem, God, dan uw genade.
Jezus, Heer, Ontfermer groot,
geef hun rust van al hun nood!
Amen.

IV. Offertorium

Heer, Jezus Christus, Koning vol glorie,
verlos de zielen aller gelovigen
die stierven. Verlos hen van de hellestraf
en de onpeilbaar diepe poel.
Bevrijd hen uit de leeuwenmuil.
Laat de Onderwereld hen niet verzwelgen.
Laat hen niet in het duister vallen,
maar laat de heilige vaandrager Michael
hen leiden naar het heilig licht,
dat gij eertijds Abraham beloofdet
en zijn nageslacht.

Hostias et preces tibi, Domine, laudis offerimus.
Tu suscipe pro animis illis,
quarum hodie memoriam facimus:
Fac eas, Domine,
de morte transire ad vitam,
quam olim Abrahæ promisisti
et semini eius.

V. Sanctus

Sanctus, sanctus, sanctus
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt cœli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis!

VI. Benedictus

Benedictus, qui venit in nomine Domini!
Hosanna in excelsis!

VII. Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona eis Requiem.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona eis Requiem sempiternam.

VIII. Communio

Lux æterna luceat eis, Domine,
cum sanctis tuis in æternum,
quía pius es.
Requiem æternam dona eis, Domine.
Lux æterna luceat eis, Domine,
cum sanctis tuis in æternum,
quía pius es.

Vertaling: Bram Wierenga

Wij dragen u offers en lofgebed op, Heer.
Aanvaard die ten gunste der zielen
die wij heden gedenken.
Doe hen, Heer,
van de dood overgaan naar het leven,
dat gij eertijds Abraham beloofdet
en zijn nageslacht.

V. Sanctus

Heilig, heilig, heilig
is God, de Heer der heerscharen.
Vol zijn hemel en aarde van uw glorie.
Hosanna in den hoge!

VI. Benedictus

Gezegend hij die komt in de naam des Heren.
Hosanna in den hoge!

VII. Agnus Dei

Lam Gods, dat de zonden der wereld uitdelgt,
geef hun rust.
Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
geef hun altoosdurende rust.

VIII. Communio

Eeuwig licht schijne over hen, o Heer,
met uw heiligen, in eeuwigheid,
want gij zijt goedertieren.
Eeuwige rust, geef hun die, Heer,
en eeuwig licht schijne over hen, Heer,
met uw heiligen, in eeuwigheid,
want gij zijt goedertieren.

Griet de Geyter

Sopraan

De Belgische sopraan Griet De Geyter verloor haar hart aan vocale muziek van barok tot romantiek. Enkele van haar meest dierbare projecten waren een video-opname van Bachs Mattheuspassie met de Nederlandse Bachvereniging voor www.allofbach.com, de operaproductie Dido & Acis met The Ministry of Operatic Affairs en projecten met il Gardellino, Collegium Vocale Gent, De Nederlandse Bachvereniging, Collegium Marianum, Le Poème Harmonique en BachPlus. Ze werkte met dirigenten als Philippe Herreweghe, Vladimir Ashkenazy, Paul Dombrecht, Bart Van Reyn, Richard Egarr, Bart Naessens, Václav Luks en Jos van Veldhoven.

Als soliste is Griet thuis in alle grote werken uit het oratorium- en orkestrepertoire: passies en cantates van Bach, missen van Mozart, symfoniën van Mahler, Handels *Messiah*, Solveig in Griegs *Peer Gynt*, en de grote werken van Mendelssohn, Pergolesi, Boccherini, Vivaldi en Fauré.

Met haar broer, klarinettist Rik De Geyter, en pianist Nicolas Callot maakte ze als trio Meleas in 2017 een video-opname van Mahlers *Das Himmlische Leben* en eind 2022 verscheen hun eerste album “Franz, Peter & Schubert”, een Schubertiade op historische instrumenten. Griets samenwerking met het klavierduo Zeitspiel (Nicolas Callot & Bart Rodyns) resulteerde eind 2019 in een live-opname van *Clara's heart*, een concertprogramma rond Clara Schumann, digitaal uitgebracht bij Warner Classics/Klara.

Na masterdiploma's zang en blokfluit aan het Lemmensinstituut in Leuven startte ze aan de Nederlandse Opera Academie. In 2007 studeerde ze 'magna cum laude' af aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag, waar ze ook de 'Ruim Baan Voor Talent'-prijs ontving om verder te studeren bij Jard van Nes en Margreet Honig. Ze volgde liedmasterclasses bij onder andere Jozef De Beenhouwer, Rudolf Jansen, Christian Gerhaher, Udo Reinemann, Petteri Salomaa en Françoise Pollet.

Eske Tibben

Alt

Alt/mezzosopraan Eske Tibben groeide op in een muzikale familie. Zij zong en speelde piano vanaf haar vroege jeugd. Klassieke zang studeerde ze aan het Prins Claus Conservatorium te Groningen met hoofdvakdocenten Hanneke de Wit, Marion van den Akker en Marcel Boone. Deze studie sloot zij in juni 2015 glansrijk af .

De laatste jaren heeft Eske zich ontwikkeld tot een veelgevraagd soliste, geliefd om haar bijzondere, warme timbre (o.a. Passionen, Weihnachtsoratorium en cantates van J.S. Bach, Messiah van G.F. Handel, Elias en Paulus van F. Mendelssohn). Hiernaast zong zij in ensembleverband bij Consensus Vocalis, Bachkoor Holland, het Apollo Ensemble en Ars Musica . Bij producties van de Nederlandse Reisopera was ze lid van het operakoor (onder meer Orphée et Eurydice onder regie van Floris Visser, Opera van het Jaar 2015).

Masterclasses volgde Eske onder meer bij Margreet Honig, Johannette Zomer, Valerie Guillorit, Nico van der Meel en Jard van Nes (voor deze laatste ontving zij een beurs van het Willem Mengelberg Fonds).

Twan van der Wolde

Tenor

Twan van der Wolde begon met zingen bij het Roder Jongenskoor en studeert nu Klassieke Zang aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen bij zangdocenten Hanneke de Wit en Paul Triepels. Hij maakt deel uit van professionele koren zoals Cappella Amsterdam, het Nederlands Kamerkoor en Consensus Vocalis. Als solist heeft hij onder andere Handels oratorium Saul met het Luthers Bach Ensemble o.l.v. Peter Dijkstra uitgevoerd. Ook heeft hij deelgenomen aan een productie van Die Zauberflöte door de Nationale Opera Academie met het Residentie Orkest o.l.v. Patrick Lange waarin hij de rollen van Sklave, Zweiter Priester en Erster Geharnischter vertolkte. Verder is hij als solist regelmatig te horen bij uitvoeringen van Mozarts Requiem, oratoria zoals de Messiah, de Matthäus Passion, de Johannes Passion, het Kerstoratorium van Saint-Saëns en vele Bachcantates.

Masterclasses volgde hij bij Margreet Honig, Marcel Reijans, Nico van der Meel, Marcel Beekman en Emma Kirkby.

Drew Santini

Bas

De Canadese bariton Drew Santini speelt opera, oratorium en kamermuziek, en werkt mee aan een breed scala van muzikale projecten. Hoogtepunten van recente seizoenen zijn 8: *Metamorphosis* – een dansopera van Nicole Beutler Projects, de rol van William in Philip Glass' *The Fall of the House of Usher* onder Carlo Boccadoro met Opera2Day, Grimbald in Purcell's *King Arthur* met Vox Luminis, Handels *Messiah* met Tafelmusik Baroque Orchestra, Bachs *Matthäus-Passion* met het Concertgebouw Kamerorkest, Purcell Odes met Freiburg Baroque Orchestra, *Johannes-Passion* met The English Concert onder Kristian Bezuidenhout en *Weihnachts-Oratorium* met het Residentie Orkest. Drew werkt samen met verschillende van 's werelds meest vooraanstaande barokensembles, met name met de Nederlandse Bachvereniging, waar hij in meer dan 25 werken te horen is op 'All of Bach', een project om het complete oeuvre op te nemen. Als jonge artiest van Equilibrium trad hij op met Barbara Hannigan bij LAMP in Nova Scotia om William Walton's *Façade* en een nieuw stuk van Gavin Fraser uit te voeren.

Drew is toegewijd aan kamermuziek en zang, en heeft verschillende ensembles mede opgericht, waaronder Damask Vocal Quartet, wiens 2018 album 'O schöne Nacht', met muziek van Brahms en zijn tijdgenoten, won Frankrijk's Choc de Classica-prijs. Hij heeft albums opgenomen met Gli Angeli Genève, La Bande Montréal Baroque, BachPlus, en Oerknal! New Music Collective. Drew is afgestudeerd aan The Juilliard School en Manhattan School of Music, en woont momenteel in Den Haag.

Ivan Iliev concertmeester / viool

Ivan Iliev werd geboren in Pernik, Bulgarije. Na zijn studie aan de Nationale Muziekacademie in Sofia bij Verka Stefanova en Yossif Radionov, leidde zijn interesse in oude muziek hem naar de klas van Lucy van Dael aan het Conservatorium van Amsterdam, waar hij in 2011 afstudeerde. Ivan heeft deelgenomen aan masterclasses door leden van onder andere het Amadeus, Smetana en Bartok kwartet, waardoor zijn belangstelling voor kamermuziek en strijkkwartetrepertoire in het bijzonder, groeide. Hij was lid van het European Union Baroque Orchestra (EUBO), waar hij werkte onder leiding van Lars Ulrik Mortensen, Roy Goodman, Enrico Onofri, Petra Mullejans, Chiara Banchini en Edward Higginbottom. Sinds 2008 is hij lid van het Erik Bosgraaf Ensemble Cordevento, waarmee hij verschillende cd's opnam. In 2016 was Ivan medeoprichter van het Reicha Quartet, dat zich richt op 19-eeuws strijkkwartetrepertoire uitgevoerd op historische instrumenten. Hun debuut-cd (in 2019) bevat een première-opname van Antonin Reicha's Quatuor Scientifique. Momenteel is Ivan één van de concertmeesters van Valcav Luks' Collegium 1704 (Praag), waarmee hij optrad op festivals als het BachFest Leipzig, Salzburger Festspiele, Chopin en zijn Europa, Prague Spring en het Bach Festival Montreal. In die hoedanigheid werkte hij mee aan cd-opnames met artiesten als Magdalena Kožená, Leila Schayegh en Xenia Löffler. In 2021 verscheen hij als solist in Bachs Brandenburgse concerten nrs. 1 & 4 in een DVD en een documentaire voor de cultuurzender ARTE. Ivan werkt ook regelmatig samen met Ensemble Odysee, Castello Consort en de Van Swieten Society.

Robert Koolstra

kistorgel / Schnitgerorgel solo & continuo

Robert Koolstra studeerde orgel en klavecimbel aan het Noord Nederlands Conservatorium en kreeg daarna een studiebeurs voor zijn postgraduate degree aan de Guildhall School of Music and Drama in Londen. Hij speelde continuo in diverse ensembles en maakte concertreizen naar Europa, Azië en Amerika.

Als solist is hij regelmatig te horen op orgel en klavecimbel. Hij verleende medewerking aan verschillende tv- en radio-opnames.

Als artistiek adviseur en continuospeler is hij verbonden aan het koor en barokorkest van het Luthers Bach Ensemble. Onlangs soleerde hij onder de leiding van Ton Koopman met het Luthers Bach Ensemble in het klavecimbelconcert F-dur van J.S. Bach.

In 2008-2009 was hij hoofdvakdocent en hoofd van de afdeling klassiek aan het conservatorium in Chennai (India) op uitnodiging van dubbele Oscarwinnaar A.R.Rahman. Daarna werkte hij als kamermusicus en docent in Montreal (Canada).

Hij organiseerde klavecimbelfestivals in Groningen waar hij de afgelopen jaren integraal alle Partita's, de Engelse Suites en het Wohltemperiertes Klavier van J.S. Bach uitvoerde. In het voorjaar van 2017 voerde het Luthers Bach Ensemble een nieuwe reconstructie uit van de Markus-Passion van Bach (1744), samengesteld door Robert Koolstra op basis van bestaande cantates van Bach en voorzien van nieuwe, door Koolstra geschreven recitatieven. Als organist is hij verbonden aan de Remonstrantse gemeente in Groningen.

Tymen Jan Bronda

artistiek leider

Tymen Jan Bronda is organist, initiator, artistiek leider en dirigent van het door hem in 2006 opgerichte Luthers Bach Ensemble. Hij kreeg zijn eerste orgelles toen hij zeven jaar was. Na een aantal jaren les te hebben gehad van Piet Wiersma ging hij orgel studeren aan het conservatorium Groningen bij Johan Beeftink en Theo Jellema. Aan het conservatorium van Zwolle behaalde hij zijn diploma kerkmuziek. In 2009 werd zijn orgelstudie bij Reitze Smits, aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, voltooid met de titel Master of Music.

Tymen Jan werd in 2001 cantor-organist van de Lutherse Gemeente te Groningen en organiseerde in deze kerk de serie 'Orgel Anders' (crossover concerten in orgelland). Daarnaast speelt hij een belangrijke rol bij de Bachcantates die er ten gehore worden gebracht. Als docent Kerkmuziek is hij verbonden aan de opleiding Kerkmuziek Noord-Nederland van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). Als dirigent is hij verder verbonden aan kamerkoor Tiraña uit Groningen.

In 2012 nam Tymen Jan het initiatief tot een actie voor reconstructie van het voormalige Schnitgerorgel (1699/1717) van de Lutherse kerk in Groningen. Het klinkende resultaat van deze succesvolle actie, het door Bernhardt Edskes gebouwde barokorgel, kon in 2017 in gebruik worden genomen. Zo herleeft in de Lutherse kerk in Groningen een historische praktijk waarin bij de uitvoering van Bach-cantates het orgel als continuo-instrument wordt ingezet. Het is een interessante ontwikkeling die in de barokke uitvoeringspraktijk internationaal de aandacht trekt.

Tijdens de coronaperiode is de cantatecyclus Membra Jesu Nostri opgenomen. Ook nam Tymen Jan in deze tijd een nieuwe cd op bij het nieuwe barokke continuo-orgel van Bernhardt Edskes, samen met Robert Kuizenga en Mike Fentross.

Zing mee met ons Novemberproject 2023

In november gaat de Lutherse Bach Academie het Requiem van de 18e eeuwse componist Jommelli en Passiemuziek van de hedendaagse componist Chris Fictoor uitvoeren. Om u alvast op te verheugen en misschien om zelf aan mee te doen?

Aanmelden kan via www.luthersbachensemble.nl onder academie

zaterdag 4 november **20:00 Nicolaikerk Appingedam**

zondag 5 november **15:00 Akerk Groningen**

Programma

Requiem - Niccolò Jommelli

Passie-Oratorium The last Words – Chris Fictoor

Uitvoerenden

Lutherse Bach Academie

(projectkoor, solisten & barokorkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda

Repetities

Vanaf juni t/m oktober 2023 (met vakantiestop)

6, 20 juni; 4 juli

5, 12, 26 september; 10, 17, en 24 oktober

2 november (met orkest) en 3 november de generale

Gewenst aantal deelnemers

8/9 S

8/9 A

8 T

8 B

Interview met Karel Eggen & Titia Patberg

De LBA viert haar tripellustrum en dat verdient een interview. Wieke Leemhuis nam de interviews af. Eentje met een sopraan vanaf het prille begin en een met een van onze markante tenoren.

Karel Eggen, tenor in het koor.

Sinds wanneer zing je bij de Lutherse Bach Academie?

Sinds ruim 6 jaar zing ik mee. De reden dat ik bij het LBA kwam, was dat ik graag het Requiem van Mozart wilde zingen en dat was 6 jaar geleden het geval.

Ik houd ook erg van barokmuziek, echter het Mozart Requiem is voor mij een hoogtepunt in het klassieke repertoire.

Wat zie jij als kracht van de Lutherse Bach Academie?

Wat ik heel bijzonder vind is dat het Tymen Jan, de dirigent, altijd lukt om de mannenbezetting rond te krijgen. Ik ken geen koor dat zo'n goede en evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen kent. Hier zorgt Tymen Jan toch echt voor de verbindende factor.

Voor mij is dus ècht de kracht van het koor dat er voldoende mannen zijn die ook goed geschoolde stemmen hebben.

Hoe ervaar jij de samenwerking met het Barok orkest?

De samenwerking is zeer goed. Natuurlijk zorgt de dirigent voor een goede afstemming tussen het orkest en het koor. Wat ik zo mooi aan dit orkest vind is dat het een relatief klein barokgezelschap is. Daardoor komt het koor goed uit de verf. Het orkest bestaat vooral uit jonge geïnspireerde musici en in samenwerking met Tymen Jan zorgen zij voor een mooie ingetogen klank.

Titia Patberg, sopraan vanaf de start van het koor.

Vanaf het ontstaan van de Lutherse Bach Academie was je als sopraan actief in het koor. Hoe heb je het koor zien groeien vanaf het begin tot aan nu?

Het koor is door de jaren heen enorm gegroeid in kwaliteit. Er is een kern van goede zangers die elk project graag weer meedoen. In het verleden moesten we soms nog zangers zoeken voor een project, echter die tijd hebben we achter ons gelaten.

Wat zie jij als kracht van de Lutherse Bach Academie?

Het is een groep super gemotiveerde zangers die er plezier in heeft om tijdens de korte repetitieperiode alles in te zetten om de concerten tot een succes te maken.

Het is heel bijzonder om als zanger te kunnen werken met de getalenteerde professionele musici (orkest en solisten) vanuit het LBE. De concerten raken geregeld snel uitverkocht en daar sta jij als zanger dan tussen. Echt een feest!

Intussen ben jij al jaren producer van de Lutherse Bach Academie en het Luthers Bach Ensemble. Wat verbindt jou precies met het koor en orkest?

Ik ben de verbindende schakel voor alle praktische zaken rondom de concerten. Ik zorg ervoor dat de musici (ensemble, solisten, zangers en dirigent) ontzorgd worden en optimaal kunnen presteren. Sinds een paar jaar zing ik zelf niet meer bij de projecten omdat het werk als producer teveel tijd en energie vraagt. Samen met een heel fijn team aan vrijwilligers (floormanagers, koks, podiumbouwers) wordt de klus geklaard. En dat is echt goud waard!

Luthers Bach Ensemble

Solisten

Griet de Geyter	sopraan
Eske Tibben	alt
Twan van der Wolde	tenor
Drew Santini	bas

Ensemble

Ivan Iliev	viool 1/concertmeester
Noyuri Hazama	viool 1
Ana Vasic	viool 1
Tomoe Badiarova	viool 2
Ryuko Reid	viool 2
Emma Williams	viool 2
Isabel Franenberg	altviool
Ivan Saez Schwartz	altviool
Nika Zlataric	violoncello
Evan Buttar	violoncello
Silvia Jiménez Soriano	violone
Robert Koolstra	(kist)orgel*
Adrianna van Leeuwen	bassethoorn
Alejandro Fariña Martín	bassethoorn
Bernat Gili Diaz	fagot
Jeong-guk Lee	fagot
Fabio de Catalda	trombone
Klaas van Slageren	trombone
Sam Nolan	trombone
Bruno Fernandes	trompet
Caleb Wiebe	trompet
Rubén Castillo del Pozo	pauken

* in de Akerk speelt Robert Koolstra op het grote Schnitgerorgel continuo

Projectkoor Lutherse Bach Academie

Sopraan

Annemariëke Berends
Jikke Barwegen
Gonny de Boer
Constanze Brucker
Marion van Dijken
Tirza van Faassen
Harriëtte Gunnink
Kirsten Heineman
Annemiek Moeken
Gera Nijhof

Alt

Annie-Evie Beukema
Rika Bos
Mirjam Brauer
Herma Bulder
Wieke Leemhuis
Bianca Rekker
Margreet Ravensbergen
Titia Siekmans
Agnes de Wit

Tenor

Peter Alting
Sybren Bouwer
Dick Doornbos
Karel Eggen
Frank van Es
Date Jan Jongasma
Ite Meerveld
Harald Schneider
Ger Veltman
Haye bij de Weg

Bas

Luuk Dijkhuis
Oege Mollema
David Moolenaar
Béla Schneider
Rinse Tichelaar
Sytze Verbeek
Hielke Verbree
Harry Zuur

Over het Luthers Bach Ensemble en de Lutherse Bach Academie

Het Luthers Bach Ensemble is in 2006 opgericht vanuit de wens meer Bachcantates ten gehore te brengen op basis van de authentieke uitvoeringspraktijk. Het LBE is het enige Oude Muziekensemble in Noord-Nederland met een orkest en twee koren, een kleinkoor en een projectkoor. Het projectkoor heeft onlangs de naam Lutherse Bach Academie gekregen. In de afgelopen jaren wist het LBE een kern van buitengewoon goede instrumentalisten aan te trekken. Het LBE stelt zich ten doel het publiek te betrekken bij de emotionele rijkdom en intense dramatiek van de barokmuziek, bijvoorbeeld door scenische uitvoeringen. Dat sluit aan bij de opvattingen uit de tijd van Bach dat muziek via de emotie inzicht verschaft in de essentiële aspecten van het leven. Het LBE is letterlijk en figuurlijk gevestigd in de Lutherse kerk in Groningen. Het gebouw aan de Haddingestraat heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een belangrijk podium voor kleinere ensembles en kamermuziek. Daarnaast speelt het LBE op verschillende podia in Noord-Nederland, in de rest van Nederland en in Duitsland. De komst van het nieuwe Schnitgerorgel in 2017 is een belangrijke impuls voor muziekuitvoeringen in combinatie met dit orgel, een voor Nederland unieke combinatie.

De Lutherse Bach Academie is voortgekomen uit het Luthers Bach Ensemble met het doel geoefende amateurs in de gelegenheid te stellen om met orkest en vocale solisten van het Luthers Bach Ensemble koorwerken te zingen op basis van historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk. Ieder half jaar worden geïnteresseerden uitgenodigd om deel te nemen aan een van de projecten. De omvang van het koor ligt rond de 30 zangers.

Komende concerten van het Luthers Bach Ensemble en de Lutherse Bach Academie

William Byrd

vrijdag 15 september

zaterdag 16 september

zondag 17 september

20:00 Jacobuskerk Zeerijp

15:30 Kruiskerk Burgum

15:30 Martinikerk Groningen

Programma

William Byrd 400 jaar geleden gestorven; werken van Byrd en tijdgenoten

Uitvoerenden

Kleinkoor Luthers Bach Ensemble o.l.v. Tymen Jan Bronda

Hohe Messe

woensdag 20 december

donderdag 21 december

vrijdag 22 december

zaterdag 23 december

zondag 24 december

19:30 Nicolaikerk Appingedam

19:30 Grote kerk Leeuwarden

19:30 Akerk Groningen

19:30 Augustijnenkerk Dordrecht (ovb)

14:30 Martinikerk Doesburg

Programma

J.S. Bach – Hohe Messe, BWV232

Het Luthers Bach Ensemble bestaat al weer 15 jaar. Natuurlijk vieren we dat – zoals ieder lustrum – met Bachs Hohe Messe.

Uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble (kleinkoor, solisten & barok-orkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda

Viola Blache, sopraan I | Victoria Cassano, sopraan II | David van Laar, altus

André Pérez Muíño, tenor | Michiel Meijer, bas

Ton Koopman in Groningen

25- 28 januari 2024 Oosterpoort Groningen, St. Johannis Göttingen (DE)

Programma

J.S. Bach – Cantate Wir müssen durch viel Trübsal, BWV146

J.S. Bach – Ouverture nr. 1 in C, BWV 1066

J.S. Bach – Lutherse Mis in G, BWV236

Uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble (ripiënisten, solisten & barokorkest) o.l.v. Ton Koopman

Sara Jäggi, sopraan | David van Laar, altus | Benedict Hymas, tenor | Drew Santini, bas

MIDZOMERNACHTCONCERT

WOENSDAG 21 JUNI 21:30
LUTHERSE KERK GRONINGEN

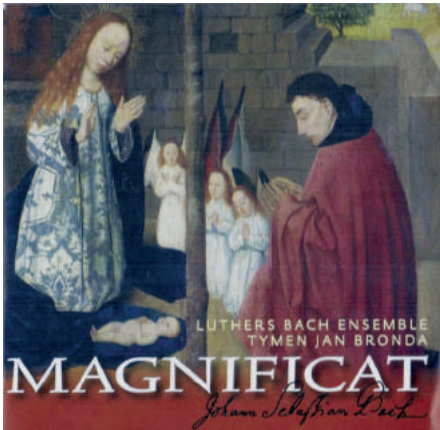

TYMEN JAN BRONDA & ROBERT KOOLSTRA

.....
orgelconcerten van Handel quatre-mains
Bach's Schübler Choräle en meer!

.....
meer informatie op: erfgoednieuws.nl/evenement/midzomernachtconcert

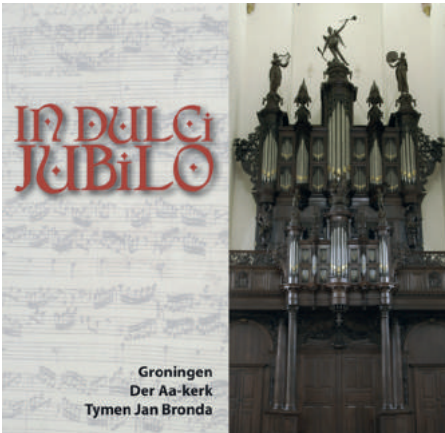

Magnificat, Luthers Bach Ensemble

Op deze cd staan van Johann Sebastian Bach het Magnificat D-Dur BWV243 (met Laudens) en het Concerto d-Moll BWV1059R en de altsolocantate Gott soll allein mein Herze haben BWV169. Solisten op deze cd zijn Stefanie True (sopraan); Robert Kuizenga (altus); Richard Resch (tenor) en Michiel Meijer (bas). Een en ander wordt gecompeteerd door het kleinkoor en barokorkest van het LBE.

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

In Dulci Jubilo, Tymen Jan Bronda

Deze cd verscheen in 2013. Tymen Jan Bronda speelde op het Schnitgerorgel van de Der Aa-kerk in Groningen. Het programma bevat werken uit de vroeg- en laatbarok die op het lijf van het instrument zijn geschreven.

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

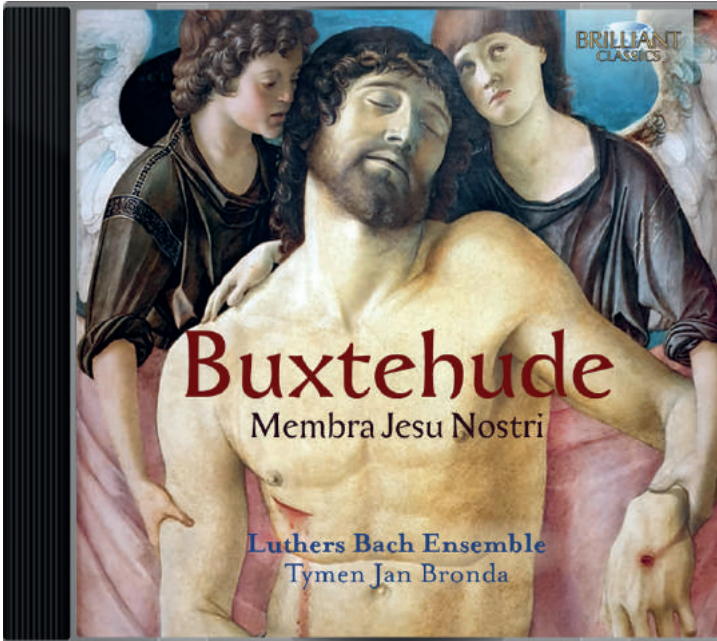
Renaissance

De in 2017 opgenomen cd van Tymen Jan Bronda op het nieuwe Schnitgerorgel van de Lutherse Kerk Groningen.

Op deze orgel-cd, waarop het Schnitgerorgel in vele kleuren is te horen, werken van Frescobaldi (Toccata VI), Scheidemann (Motetkolorierungen), Weckmann, Böhm (Vater unser, Herr Jesu Christ dich zu uns wend), Buxtehude (Toccata in d), en natuurlijk de grote J.S. Bach (Toccata in F en diverse koraalbewerkingen).

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

Membra Jesu Nostri

Bestel nu Buxtehudes mooiste Passiemuziek!

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 12,50 (excl. € 2,50 verzendkosten)

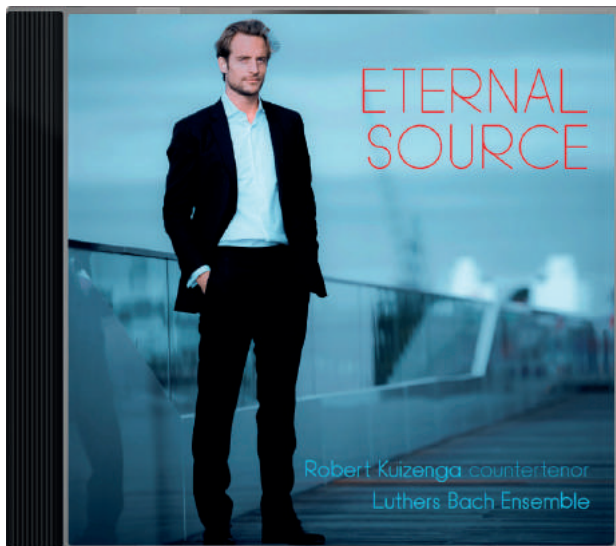
Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

Of beluister eerst een voorproefje op ons Youtubekanaal

Membra Jesu Nostri - Buxtehude bekendste vocale meesterwerk - werd voor het eerst uitgevoerd in Lübeck in 1680. De volledige titel van het stuk is 'Membra Jesu Nostri Patientis Sanctissima', letterlijk vertaald 'De allerheiligste ledematen van onze Heer Jezus in zijn lijden'. Het stuk bestaat uit zeven cantates die gaan over verschillende delen van het lichaam van de lijdende en stervende Christus aan het kruis: voeten, knieën, handen, zij, borst, hart en hoofd. Deze delen zijn mogelijk uitgekozen omdat er in de Middeleeuwen verschillende tradities waren ontstaan van het aanbidden van delen van Christus' lichaam die verwond waren, variërend van vijf tot zeven wonden. Hart en borst van de stervende Christus zijn volgens de overlevering niet direct verwond (of het moest zijn door geseling, dat als aparte verwonding wordt gezien in sommige tradities), maar wel in overdrachtelijke zin, en hebben bovendien een grote symbolische betekenis in de verschillende tradities van aanbedding van Christus.

Eternal Source

DAGBLAD VAN HET
NOORDEN

Luthers Bach Ensemble, Robert Kuizenga: **Eternal source**
LBE2021

★★★★☆

Het Luthers Bach Ensemble uit Groningen heeft een cd gemaakt waarop zanger Robert Kuizenga de hoofdrol vervult. De countertenor noemt het album in het tekstboekje 'een ode aan mijn jongenskoortijd met Bouwe Dijkstra'. Hij is namelijk muzikaal opgegroeid in het Roder Jongenskoor. *Eternal source* bevat een gevarieerde en kleurrijke verzameling barokmuziek (Handel, Purcell, Bach, Byrd, Telemann, Vivaldi), met fraaie bijdragen van drie LBE-musici: Bruno Fernandes (trompet), Mike Fentross (luit) en artistiek leider Tymen Jan Bronda (spinet en orgel). Het is toch vooral Kuizenga's prachtige stem die de aandacht trekt. Mannelijke altten willen nog wel eens hard en scherp klinken, maar bij Kuizenga tref je louter soepele zachtheid aan: een zekere breekbaarheid, die de schijn van imperfectie suggereert. Juist de kwetsbaarheid vormt Kuizenga's grote kracht waarmee hij je recht in de ziel treft. Geweldig zanger, prachtig album.

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl

Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

Drie solocantates van Bach

JOB VAN SCHAIK

'De muziek van Bach past David Greco als een handschoen. Zijn stem, warm en diep, is ideaal voor de Christuspartijen in Bachs passies. Die diepte komt hier met name tot uiting in de aria 'Schlummert ein, ihr matten Augen' uit cantate BWV 82, en wordt nog versterkt door het Schmitzorgel. Dat heeft hier dan wel niet echt een solopartij maar het voegt als continuo-instrument een belangrijke kleur toe aan het klein bezette ensemble.'

(Marcel Bijlo in *Klassieke Zaken*)

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

Wij zoeken Vrienden en Gulle Gevers

Uw steun voor langere tijd is onmisbaar. Willen wij op langere termijn de bewezen kwaliteit behouden en daarnaast die prachtige programma's kunnen uitvoeren, dan kunnen wij dat niet alleen. Is dit wat voor u? Stuur dan een email naar secretaris.lbe@gmail.com en wij handelen graag de zakelijke kant voor u af.

U bent al **Vriend** van het LBE vanaf €50 per jaar; u krijgt dan korting op twee kaarten per concert, gereserveerde 2e rang plaatsen, persoonlijk ontvangst bij de concerten, een gratis pauzedrankje en programmaboekje. Daarnaast ontvangt u regelmatig een nieuwsbrief en bent u als eerste op de hoogte van aanstaande concerten en ander nieuws over het LBE.

Wordt u **Gulle Gever**? Dat kan vanaf €250,00 per jaar voor een periode van minimaal 5 jaar. U ontvangt 1e rang vrijkaarten (aantal is afhankelijk van uw jaarlijkse bijdrage), korting op kaarten, gereserveerde 1e rang plaatsen, persoonlijk ontvangst bij de concerten, een gratis pauzedrankje en programmaboekje. Daarnaast ontvangt ook u regelmatig een nieuwsbrief en bent u als eerste op de hoogte van aanstaande concerten en ander nieuws over het LBE.

Jaarlijkse bijdrage	Vrijkaarten
€250	2 per jaar
€500	6 per jaar
€1000	2 per concertreeks

Een periodieke gift leidt tot een groter belastingvoordeel dan een eenmalige gift. Als u minimaal vijf jaar jaarlijks een periodieke gift geeft, is de niet-aftekbare drempel niet van toepassing en geldt zelfs geen maximum aan uw aftrekbare gift. (Deze gelden wel voor een eenmalige gift.)

U hebt een simpele overeenkomst nodig om beroep te kunnen doen op de belastingvoordelen van een periodieke gift.

WORD VRIEND VAN HET LBE EN SCAN DEZE QR CODE!

OF SCHRIJF U IN VOOR ONZE MAILINGLIST/NIEUWSBRIEF!

Colofon

Floormanagers: Titia Patberg (coördinatie), Jikke Barwegen, Annelies Berends, Hester de Ruiter, Hilde Mollema, Ite Harm Meerveld, Janneke Luttje, Rika Bos, Roelie Karsijns

Coördinatie kassa: Bernard van Reemst

Fotografie: Jan Pruijm

Geluidsopnames: Jan Willem van Willigen

Teksten: Tymen Jan Bronda, Marlite Halbertsma, Annie-Evie Beukema, Wieke Leemhuis

Redactie: Agnes de Wit

Ontwerp: Guus van Nunen - gemakpc.nl

Voor meer informatie en het laatste nieuws, kijk op onze website www.luthersbachensemble.nl

Het LBE is ook op Facebook te vinden, met een kleine 7000 Vind-ik-leuks.
Word daar ook vriend van het LBE!

Stichting LUTHERS BACH ENSEMBLE te Groningen
Postadres p/a Haddingestraat 19a 9711 KB GRONINGEN
e-mailadres info@luthersbachensemble.nl
IBAN NL70INGB0002878593 / BIC INGBNL2A
t.n.v. stichting Luthers Bach Ensemble Groningen
Kamer van Koophandel 02096248 ANBI nr. 65004

Wilt u zich aanmelden voor de LBE-mailinglist, stuur dan een mailtje naar:
secretaris.lbe@gmail.com

Management

Artistic Director (artistiek leider)

Tymen Jan Bronda
info@luthersbachensemble.nl
+31 (0)6 27035682

Managing Director (zakelijk leider)

Janneke Olthuis
zakelijkleider@luthersbachensemble.nl
+31 (0)6-33842596

Producer: Titia Patberg

Fondsenwerver: Wilma Seijbel

Choir Manager LBE: Henk Timmerman

Choir Manager LBA: Annie-Evie Beukema

Inspicient: Ite-Harm Meerveld,

Oege Mollema (podium)

Bestuur

Leendert Klaassen (voorzitter)
Broer Miedema (penningmeester)
Jikke Barwegen (secretaris)
Titia Siekmans (algemeen bestuurslid)
Heiko Kuipers (algemeen bestuurslid)

Raad van toezicht

Jan Willem van Willigen
Karel Knoll
Jan Hendrik Kuiper

WILLIAM BYRD

1623-2023

LUTHERS BACH ENSEMBLE

William Byrd 400 jaar gestorven; divers repertoire van Byrd en tijdgenoten
kleinkoor Luthers Bach Ensemble o.l.v. Tymen Jan Bronda in solistische en koristische bezettingen
Robert Koolstra (orgel)

.....
ZEERIJP VR 15 sep 20:00 Jacobuskerk

BURGUM ZA 16 sep 15:30 Kruiskerk

GRONINGEN ZO 17 sep 15:30 Martinikerk
.....

kaarten via www.luthersbachensemble.nl